

MAB-225

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

October / November - 2018

Sanskrit : C.C.-508

(१) याज्ञवल्क्यस्मृति (२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : दरेक प्रश्नना गुण सरभा छे.

१ कोर्षपञ्च चार श्वोकी सानुवाह सभञ्जवो :

१४

- (१) एवमेनः शमं याति बीजगर्भसमुद्भवम् ।
तूष्णीमेताः क्रियाः स्त्रीणां विवाहस्तु समन्त्रकः ॥
- (२) अन्तर्जानु शुचौ देश उपविष्ट उदङ्मुखः ।
प्राग्वा ब्राह्मण तीर्थेन द्विजो नित्यमुपस्पृशेत् ॥
- (३) स गुरुर्यः क्रियाः कृत्वा वेदमस्मै प्रयच्छति ।
उपनीय ददद्वेदमाचार्यः स उदाहृतः ॥
- (४) मधुना पयसा चैव स देवांस्तर्पयेद् द्विजः ।
पितृन्मधुधृताभ्यां च ऋचोऽधीते च योऽन्वहम् ॥
- (५) अविप्लुतब्रह्मचर्यो लक्षण्यां स्त्रियमुद्बहेत् ।
अनन्यपूर्विकां कान्तामसपिण्डां यवीयसाम् ॥
- (६) पाणिर्ग्राह्यः सवर्णासु गृह्णीयात्क्षत्रिया शरम् ।
वैश्या प्रतोदमादद्याद्वेदने त्वग्रजन्मनः ॥
- (७) सोमः शौचं ददावासां गन्धर्वश्च शुभां गिरम् ।
पावकः सर्वमेध्यत्वं मेध्या वै योषितोहृतः ॥
- (८) षोडशर्तुनिशाः स्त्रीणां तस्मिन्युग्मासु संविशेत् ।
ब्रह्मचार्येव पर्वाण्याद्याश्चतस्रस्तु वर्जयेत् ॥

MAB-225]

1

[Contd...

૨ ધર્મની વિભાવના આપી ધર્મશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૨ ધર્મશાસ્ત્રના ગ્રંથ તરીકે યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

૩ યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિમાં નિરૂપાયેલ સંસ્કારોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિના આધારે વિવાહના પ્રકારો સવિસ્તાર ચર્ચો. ૧૪

૪ કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

(૧) યાજ્ઞવલ્ક્યનું જીવન

(૨) કન્યા પસંદગીનાં ધોરણો

(૩) બ્રહ્મચારીનો ધર્મ અને વેદાધ્યયનનું કળ

(૪) સ્ત્રી સન્માનની ભાવના

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : ૧૪

(૧) અધ્યાપનનો અધિકારી શિષ્ય કેવો હોવો જોઈએ ?

(૨) બ્રહ્મચારીના કેટલા પ્રકાર ? કયા-કયા ?

(૩) બ્રાહ્મણે કઈ દિશામાં મુખ રાખીને આચમન ક્રિયા કરવી જોઈએ ?

(૪) બ્રાહ્મણ કયા-કયા વર્ણની કન્યા સાથે લગ્ન કરી શકે ?

(૫) કોણ ભ્રૂણહત્યાના પાપનો અધિકારી બને છે ?

(૬) કેવી સ્ત્રીનો સર્વથા ત્યાગ કરવો યોગ્ય છે ?

(૭) પ્રોષિતભર્તૃકાએ શાનો-શાનો ત્યાગ કરવો જોઈએ ?

(૮) યાજ્ઞવલ્ક્ય પ્રમાણે સ્ત્રીઓનું કર્તવ્ય શું છે ?

(૯) કૃદન્ત શબ્દનો અર્થ સમજાવો.

(૧૦) કર્તરિભૂતકૃદન્ત ક્યારે બને છે ?

(૧૧) સંબંધકભૂતકૃદન્તના પ્રત્યયો જણાવો.

(૧૨) નીચેના ધાતુના હેત્વર્થ કૃદન્ત આપો :

દા, રક્ષ, ખાદ, લિખ